

א

פרק ה' פ' פרשת האזינו

תקנונן
116115

על-פי החלוקה המקובלת לפרקיטי, פרשה זו – הכוללת את "שירת האזינו" – מהוות את פרק לב בספר דברים.

ויש לומר, שהדבר רומז לכךSSI ששירת האזינו היא לב התורה² – שכן קיום התורה יכולה תלוי בה, כדורי הכתוב³: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת.. למען תהיה לי השירה הזאת לעד לבני ישראל"⁴.

וכפי שאמר משה לבני-ישראל עם סיום אמירת השירה⁵: "שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנו כי מעיד בכם היום".
(לקוטי שיחות חכ"ז ע' 237)

ב

פרק ה' פ' פרשת האזינו

"האזינו – מחלוקת פרשיותיה, כדרך שהיו מחלוקת אותה במקדש, שהיו קורין אותה פעמי אחת לששת ימי השבוע, והיו מחלוקת אותה לששת חלקים, לששת ימי המעשה; בן אנו קורין אותה בבית-הכנסת בששה גברי עם השירה, וסימן ראשי הפרשיות – היוו לך: א' האזינו, ב' זכור,
ג'

1. אמן מקורה של חלוקה זו אינו ברור די, אבל מאחר שהיא התפצלה במשך דורות רבים בכל תפוצות ישראל – הרי "מנาง ישראל תורה הו" (ראה רמב"ם הלכות ממרים פ"א ה"ב-ג; פ"ב ה"ב). וראה גם המאור שבתורה לספר שמות ע' תקעט.
2. נוסף על כך שהتورה בכללותה היא בבחינת "לב", כדי שהתורה פותחת באות ב' ("בראשית") ומסימנת באות ל' ("לענין כל ישראל").
וילך לא, יט.
3. וראה צורך המור סוף פרשת וילך, שירה זו היא "כל כל התורה כולה, ובה כלולים כל דברי הנביאים כולם, וכל מה שעתיד לבוא על ישראל בגאותם ובעגואלם".
4. פסוק מו.

"ירכיבחו", ד' זירא', ה' ילו חכמו, ו' כיasha אל שמים ידי' עד סוף השירה" (לבוש, אורח חיים סי' תכח ס"ה)

יש לפרש את הדמיון בין ששת חלקיו השירה לששת ימי השבוע⁶:

כל אחד מששת ימי השבוע מצין אופן מסוים בהתיחסותו של הבורא לבריאה, המתבטא ב"שיר של יום" – מזמור תהילים שהיו שרירים בבית-המקדש באותו יום; ואילו כל חלק מששת חלקיו שירות הארץ (שהיתה נאמרת בבית-המקדש בשבת) מצין אופן דומה בהתיחסותו של הבורא לבני-ישראל.

פירוט הדברים:

א) שירו של היום הראשון בשבוע הוא "לה' הארץ ומלאה"⁸, "שקנה והקנה ושליט בעולמו"⁹, ככלומר שהעולם הוא קניינו של הקב"ה; ובמקביל לכך נאמר בחלוקת הראשונית של שירות הארץ "הלא הוא אביך קן הוא עשך ויכונך"¹⁰.

ב) שירו של היום השני הוא "גadol ה' ומהולל מאד"¹¹, "שחילק מעשו ומלך עליהם"¹², ככלומר שביום זה קבע הקב"ה את התהומות בעולם והפריד ביניהם; ובמקביל לכך נאמר בחלוקת השני של שירות הארץ "בהנחלת עליון גויים בהפרידו בני אדם, יצב גבולות עמים למספר בני-ישראל, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו"¹³ – ההפרדה בין בני-ישראל לאומות העולם.

6. ועוד יש להוסיף, שהחלק השביעי שבפרשתנו, שבו משה מסכם בפני בני-ישראל את תוכן השירה (ז"יכל משה לדבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל, ויאמר אליהם שימנו לבכם לכל הדברים אשר אנו כי מעיד בכם היום" וגוו) – הוא כנגד יום השבת, החותם והמסכם את ששת ימי המעשה.

7. ראה רב"ם הלכות תמידין ומוספין פ"ז ה"ט.
8. תהילים כד.

9. ראש-השנה לא, א.

10. פסוק ו.

11. תהילים מה.

12. ראש-השנה שם.

13. פסוק ח ואילך.

ג) שירו של היום השלישי הוא "אלוהים נצב בעדת אל"¹⁴ – הפתיחה בשם "אלוהים" מזכירה על מידת הגבורה, מצב שבו הבורא מסתה, כביכול, בלבושו הטבע ("אלוהים בגימטריא הטבע") ונוכחותו בבריאה אינה ניכרת¹⁵; ובמקביל לכך מדובר בחלקה השלישי של שירות האזינו על מצב שבו הבורא נעלם ונשכח מקרוב בני-ישראל – "ויתשכח אל מחוליך"¹⁶.

ד) שירו של היום הרביעי הוא "אל נקמות הופיע"¹⁷, "שברא חמה ולבנה ועתיד ליפרע מעובדיהן"¹⁸; ובמקביל לכך מדובר בחלקה הרביעי של שירות האזינו על העונשים והפוגענות שעתידיים לבוא על בני-ישראל בשל שכחת הקב"ה¹⁹.

ה) שירו של היום החמישי הוא "הרניינו לאלים עוזנו הרינו לאלקי יעקב"²⁰ – דברי שבח והודיה לקב"ה; ובמקביל לכך כולל חלקה החמישי של שירות האזינו דברי פios ותנחומין לבני-ישראל²¹, המעורדים אותם לשבח את הקב"ה ולהודות לו.

ו) שירו של היום השישי הוא "ה מלך גאות לבש ה עוז התאזור"²² – התגלות מלכוותו של הקב"ה בעולם; ובמקביל לכך עוסקת חלקה השישי של שירות האזינו בגאולה ובאחריות הימים, הזמן שבו תגלה מלכוותו של הקב"ה במלוא עוזה.

(לקוטי שווחות חכ"ד נ' 233 ואילך)

14. תהילים פב.

15. ראה באריכות שער ההידוד והאמונה פרק ד ופרק ז. ועוד.

16. פסוק ית.

17. תהילים צד.

18. ראש-השנה שם.

19. וראה בחידושי אגדות מהרש"א לראש-השנה שם, המציין שהפוגענות של חורבן בית-המקדש אכן אירעה ביום רביעי בשבוע, בשעה שהלוים אמרו את שירו של יום זה (ערךין יא, ב).

20. תהילים פא.

21. ראה פרש"י פסוק לה: "עד כאן העיד עליהם משה דברי תוכחה .. מכאן ואילך העיד עליהם דברי תנחומיןшибואו עליהם כלות הפוגענות".

22. תהילים צג.